

עירובין פח

תנו רבנן :

שלשה דברים התיר רבי חנניא בן עקיבא לאנשי טבריא :

ממלאין מים מגזוזטרא בשבת	דתניא : גזוזטרא שיש בה ארבע על ארבע אמות חוקק בה ארבעה על ארבעה, וממלא.
וטומנין בעצה	דתניא : השכים להביא פסולת, אם בשביל שיש עליו טל - הרי הוא ב"כי 'ותן', ואם בשביל שלא יבטל ממלאכתו - אינו ב"כי 'ותן'. וסתם אנשי טבריא כמי שלא יבטל ממלאכתו דמי.
ומסתפנין באלונטית	דתניא : מסתפג אדם באלונטית, ומניחה בחלון. ולא ימסרנה לאוליירין מפני שחשודין על אותו דבר. רבי שמעון אומר : אף מביאה בידו לתוך ביתו

נוסח 1	נוסח 2
אמר רבה בר רב הונא	למלאות ולשפוך מותר
מתקיף לה רב שיזבי	פשיטא - היינו עוקה!
תירוץ	מהו דתימא : הני תיימי והני לא תיימי, קא משמע לן

וכן שתי גזוזטראות זו... שתיהן אסורות עד שיעברו

הגבלת הדין : אמר רב הונא אמר רב : לא שנו אלא בסמוכה, אבל במופלגת - עליונה מותרת. ורב לטעמיה, דאמר רב : אין אדם אוסר על חברו דרך אויר.

אמירה שתהיה קשורה למשנתינו : אמר רבה אמר רבי חייה, ורב יוסף אמר רבי אושעיא : יש גזל בשבת. וחורבה מחזיר לבעלים.

קושי : הא גופא קשיא : אמרת "יש גזל בשבת" - אלמא קניא, "וחורבה מחזיר לבעלים" - אלמא לא קניא!

תירוץ : הכי קאמר : יש דין גזל בשבת, כיצד - דחורבה מחזיר לבעלים.

קושי : אמר רבה, ומותבינן אשמעתין : **וכן שתי גזוזטראות זו למעלה מזו וכו'.** ואי אמרת יש דין גזל בשבת, אמאי אסורות?

תירוץ : אמר רב ששת : הכא במאי עסקינן, כגון שעשו מחיצה בשותפות.

קושי : אי הכי, כי עשו לתחתונה נמי!

תירוץ : כיון דעשו לתחתונה - גלויי גלי דעתה דאנא בהדך לא ניחא לי.

משנה חצר שהיא פחותה מארבע אמות - אין שופכין בתוכה מים בשבת, אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים מן הנקב ולמטה.

בין מבחוץ, בין מבפנים. אלא שמבחוץ - צריך לקמור, מבפנים - אין צריך לקמור.

רבי אליעזר בן יעקב	חכמים
ביב שהוא קמור ארבע אמות ברשות הרבים - שופכים לתוכו מים בשבת	אפילו גג או חצר מאה אמה - לא ישפוך על פי הביב, אבל שופך הוא לגג, והמים יורדין לביב.

החצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות.

וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו, מקצתן עשו עוקה ומקצתן לא עשו עוקה, את שעשו עוקה - מותרין, את שלא עשו עוקה - אסורין.

שאלה על השיעור ארבע אמות במשנה : מאי טעמא?

רבי זירא	רבה	
תיימי	מפני שאדם עשוי להסתפק סאתים מים בכל יום, בארבע אמות - אדם רוצה לזלפן	ארבע אמות
לא תיימי	פחות מארבע - שופכן. אי דעביד עוקה - שרי, אי לא - אסור.	פחות מארבע אמות
תיימי	לא מזלפים ולכן אסור לשפוך	מאי בינייהו? אמר אביי: אריך וקטין קושי על רבה
	תנן: חצר ואכסדרה מצטרפין לארבע אמות . בשלמא לרבי זירא ניחא, אלא לרבה קשיא	
	תרגמא רבי זירא אליבא דרבה באכסדרה מהלכת על פני כל החצר כולה	תירוץ
	תא שמע: חצר שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות - אין שופכין לתוכה מים בשבת . בשלמא לרבה ניחא, אלא לרבי זירא קשיא!	קושי על ר' זירא
	הא מני רבנן היא, ומתניתין רבי אליעזר בן יעקב היא	תירוץ

ברייתא חצר שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות - אין שופכין לתוכה מים בשבת.	משנה חצר שהיא פחותה מארבע אמות - אין שופכין בתוכה מים בשבת, אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים מן הנקב ולמטה
ארבע על ארבע דווקא - כרבנן שאוסרים לשפוך תוך ביב לא משנה הגודל כי אם יספג לא חשוב אלא זילוף ובביב אין זילוף רלוונטי	ארבע אמות - לא משנה הצורה - כר' אליעזר בן יעקב שמתיר בביב כי המים יספגו

קושי על התירוץ: ומאי דוחקיה דרבי זירא לאוקמה למתניתין כרבי אליעזר בן יעקב? אמר רבא: מתניתין קשיתיה, מאי איריא דתני "**חצר שהיא פחותה**", ליתני: "חצר שאין בה ארבע אמות על ארבע אמות!"

תירוץ: אלא לאו שמע מינה, דרבי אליעזר בן יעקב היא. שמע מינה. **עוד קושי:** והא מדסיפא רבי אליעזר בן יעקב, רישא לאו רבי אליעזר בן יעקב! **תירוץ:** כולה רבי אליעזר בן יעקב היא, וחסורי מיחסרא, והכי קתני: **חצר שהיא פחותה מארבע אמות - אין שופכין לתוכה מים בשבת, הא ארבע אמות - שופכין, שרבי אליעזר בן יעקב אומר: ביב הקמור ארבע אמות ברשות הרבים - שופכין לתוכו מים בשבת.**

רבי אליעזר בן יעקב	חכמים	חנניא
ביב שהוא קמור ארבע אמות ברשות הרבים - שופכים לתוכו מים בשבת	אפילו גג או חצר מאה אמה - לא ישפוך על פי הביב, אבל שופך הוא לגג, והמים יורדין לביב.	אפילו גג מאה אמה - לא ישפוך, לפי שאין הגג עשוי לבלוע, אלא לקלח.

ברייתא שמתייחסת לרישא של המשנה: תנא: **במה דברים אמורים - בימות החמה, אבל בימות הגשמים - שופך ושונה ואינו נמנע.** שאלה על הברייתא: מאי טעמא?

תשובה: אמר רבא: אדם רוצה שיבלעו מים במקומן. **קושי:** אמר ליה אביי: והרי שופכין, דאדם רוצה שיבלעו, וקתני "**לא ישפוך**"!

רישא - חצר שהיא פחותה מארבע אמות - אין שופכין בתוכה מים בשבת, אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת סאתים מן הנקב ולמטה ברייתא - כמה דברים אמורים - בימות החמה, אבל בימות הגשמים - שופך ושונה ואינו נמנע.	סיפא - אפילו גג או חצר מאה אמה - לא ישפוך על פי הביב	
הקושי	אפשר לשפוך – אדם רוצה שיבלעו מים במקומן	אי אפשר לשפוך – גם רוצה שיבלעו מים מתחת לביב
תירוץ	התם למאי ניחוש לה, אי משום קלקול חצירו - הא מיקלקלא וקיימא. ואי משום גזירה שמא יאמרו "צנורו של פלוני מקלח מים" - סתם צנורות מקלחים הם	

הבחנה אחרת בין קיץ לחורף: אמר רב נחמן:

קיץ	חורף	
נותנין לו סאתים	נותנין לו סאה	עוקה מחזיק סאתים
אין נותנין לו כל עיקר		מחזיק סאה

קושי: בימות החמה נמי, מחזיק סאה נתיב ליה סאה!

תירוץ: גזרה דלמא אתי ליתן ליה סאתים.

קושי: אי הכי בימות הגשמים נמי ליגזור!

תירוץ: התם מאי ניחוש לה? אי משום קילקול - הא מיקלקלא וקיימא. אי משום

גזירה "שמא יאמרו צנורו של פלוני מקלח מים" - סתם צנורות מקלחין הן.

דעה חולקת על רב נחמן: אמר אביי: הילכך, אפילו כור ואפילו כוריים.

וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו, מקצתן עשו עוקה ומקצתן לא עשו עוקה, את שעשו עוקה - מותרין, את שלא עשו עוקה - אסורין

נוסח 2	נוסח 1	
לא שנו אלא שלא עירבו, אבל עירבו - מותרין וכי לא עירבו, מאי טעמא לא?	אפילו עירבו	הסבר רבא למשנה
	אמר אביי: מאי טעמא? אילימא משום נפישא דמיא, והתניא: אחת לי עוקה, ואחת לי גיסטרא בריכה ועריבה, אף על פי שנתמלאו מים מערב שבת - שופכין לתוכן מים בשבת!	דחייה/קושי
אמר רב אשי: גזירה דילמא אתי לאפוקי ממאני דבתים להתם		תירוץ

